

Проблема і зміст професійної освіти інструкторів з фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад

Тетяна Дорофєєва

Харківська державна академія фізичної культури, Харків, Україна

Анотація. Динаміка суспільних процесів вимагає від системи безперервної фізкультурної освіти (підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації кадрів) одночасно її здатності до системно-функціонального оновлення та саморозвитку галузі в умовах зовнішньої нестабільності в українському суспільстві. *Мета.* Визначити проблеми кадрового забезпечення, обсяг освітніх вимог до підготовки інструкторів-методистів з організації фізкультурно-оздоровчої роботи територіальних громад, а також сучасні підходи до формування змісту професійної компетентності генерації як майбутніх, так і вже працюючих інструкторів. *Методи.* Аналіз наукової літератури, абстрагування, синтез, індукція та дедукція, ідеалізація та узагальнення. *Результати.* Обґрунтування існуючої потреби, а також поданий спосіб педагогічного проектування були застосовані у процесі розробки освітньо-професійної програми інструкторів-методистів з організації фізкультурно-оздоровчої роботи територіальних громад рівня магістр, а також внутрішнього Стандарту підвищення кваліфікації нині працюючих інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад. На сьогодні виникла потреба шляхом стандартизації освіти удосконалити вимоги до змісту, обсягу та якості вищої освіти фахівців, це стосується й інструкторів-методистів з організації фізкультурно-оздоровчої роботи територіальних громад. Адже у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників вказано, що посада «Методиста з фізичної культури» передбачає наявність освітнього рівня магістр. Тож існує завдання забезпечити становлення генерації інструкторів-методистів як фахівців, здатних досягати поставленої мети в різних ситуаціях шляхом опанування інноваційних методів вирішення професійних завдань. Ця проблема може бути вирішена через створення освітньо-професійних програм рівня магістр спеціалізації «Інструктор-методист з організації фізкультурно-оздоровчої роботи територіальних громад» і Стандарту підвищення кваліфікації нині працюючих інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад.

Ключові слова: інструктори, освіта, стандарт, громади, проектування.

Tetiana Dorofieieva

THE ISSUE AND CONTENT OF PROFESSIONAL EDUCATION OF PHYSICAL CULTURE INSTRUCTORS OF VILLAGE AND SETTLEMENT COUNCILS AND UNITED TERRITORIAL COMMUNITIES

Abstract. The dynamics of social processes requires from the system of continuing physical education (training, retraining, and advanced training) both its ability to systemic functional renewal and self-development of the industry under conditions of external instability in Ukrainian society. *Objective.* To identify the issues of staffing, the amount of educational requirements for the training of instructors-methodologists of the organization of physical culture and health-enhancing work in territorial communities, as well as modern approaches to forming the content of professional competence of both future and existing instructors. *Methods.* Analysis of scientific literature, abstraction, synthesis, induction and deduction, idealization and generalization. *Results.* Substantiation of the existing need as well as the given method of pedagogical design were used to develop the Master's level educational and professional training program for instructors-methodologists of the organization of physical culture and health-enhancing work in territorial communities as well as the internal Standard of professional development for currently working physical culture instructors of village and settlement councils and united territorial communities.

Dorofieieva T. The issue and content of professional education of physical culture instructors of village and settlement councils and united territorial communities. *Theory and Methods of Physical education and sports.* 2021; 3: 60–66
DOI: 10.32652/tmfvs.2021.3.60–66

Дорофєєва Т. Проблема і зміст професійної освіти інструкторів з фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту.* 2021; 3: 60–66
DOI: 10.32652/tmfvs.2021.3.60–66

Вступ. Посада інструктора, яку обіймає відповідний фахівець у громаді, в документах Міністерства молоді та спорту України має назву «Інструктор з фізкультури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад» [18]. У Класифікаторі професій України ДК 003:2010 вона названа «Інструктор з фізкультури» під вихідними даними: код КП 3475, док ЗКПП ТР 22831, випуск ДКХП 85 [7]. Важливість цієї посади можна підкреслити таким фактом: у Республіці Польща, яка є для нас прикладом місцевого самоврядування, тригером змін в гмінах, подібних до об'єднаних територіальних громад (ОТГ), став проєкт «Моє Воїско – ORLIK 2012» [26, 29, 33]. Саме на цих спортивних об'єктах усі заходи безпосередньо організують і проводять так звані аніматори, які виконують функції, подібні до діяльності інструкторів наших ОТГ [30, 31].

Загалом, як у Республіці Польща, так і пізніше в Україні цілком поділяють і підтримують ставлення і підходи до поширення масового і результативного спорту [21, 22], у тому числі його розвитку на регіональному рівні [25, 27, 34].

Однак, як зауважує М. В. Дутчак, протягом останнього десятиріччя у системі кадрового забезпечення вітчизняної сфери фізичної культури і спорту було накопичено багато суперечностей між реальним станом справ та запитом суспільства і новими можливостями для їх задоволення. Саме усунення наявних протиріч має становити базис для зростання кількості персоналу, спроможного до успішного вирішення професійних завдань на основі використання наукових знань і передової практики роботи та з урахуванням нових викликів [6].

Під поняттям «кадрова політика» у сфері спорту розуміють діяльність державних органів влади, спрямовану

Today there is a need to improve the requirements for the content, scope, and quality of higher education of professionals by standardizing education, this also applies to instructors-methodologists of the organization of physical culture and health-enhancing work in territorial communities. The reason is that the Handbook of Qualification Characteristics of Occupations states that the Methodist of Physical Culture position requires a master's degree. Therefore, there is an objective to ensure the formation of a generation of instructors-methodologists as professionals who are able to achieve the goal in various situations by mastering innovative methods of solving professional tasks. This issue can be resolved by developing the Master's level educational and professional training program for instructors-methodologists in the organization of physical culture and health-enhancing work in territorial communities as well as the internal Standard of professional development for currently working physical culture instructors of village and settlement councils and united territorial communities.

Keywords: instructors, education, standard, communities, designing.

на формування, удосконалення, впровадження стандартів, професійних вимог до службовців, педагогічних та інших працівників галузі, критеріїв їх підбору, підготовки та перепідготовки, підвищення рівня ділової кваліфікації, раціонального використання кадрового потенціалу та його збереження на основні кількісно-якісні прогнози і перспектив розвитку фізичної культури і спорту в Україні [8].

Нині в умовах, що склались, науковцям і практикам необхідно сформулювати та в подальшому реалізувати сучасну стратегію розвитку фахової освіти у сфері фізичної культури і спорту в Україні. Саме вона слугуватиме методологічним орієнтиром для удосконалення системи галузевої вищої освіти [6]. І серед головних завдань системи кадрового забезпечення галузі є потреба саме шляхом стандартизації освіти фахівців різного профілю суттєво удосконалити вимоги до змісту, обсягу та якості вищої освіти [8]. Зазначимо, що міжнародна практика встановлення стандартів вже існує у вказаній галузі, але вона поширена власне на процеси фізичного виховання [35].

Фізичній культурі і спорту притаманні такі кадрові процеси, як оволодіння професією, включення у сферу професійної діяльності, подальше професійне навчання та підвищення кваліфікації, становлення професіонала, посадове зростання, узагальнення та передача передового професійного досвіду, творчий генезис фахівця-професіонала [12]. Управління кадрами – це цілеспрямований, спланований, координуючий і організуючий вплив суб'єктів управління на кількісні та якісні зміни кадрового складу в часі й просторі шляхом ви-

значення потреби в кадрах і коригувальних дій, щоб наявні кадри відповідали потребам у них з метою досягнення організацією поставлених цілей [11].

Проте динамічність суспільних процесів вимагає в системі безперервної фізкультурної освіти (підготовка, перепідготовка і підвищення кваліфікації) одночасно її здатності до системно-функціонального оновлення та саморозвитку галузі в умовах зовнішньої нестабільності в українському суспільстві [8].

Мета дослідження – виявити проблемами кадрового забезпечення, обсяг освітніх вимог до підготовки інструкторів-методистів з організації фізкультурно-оздоровчої роботи територіальних громад, а також сучасні підходи до формування змісту професійної компетентності генерації як майбутніх, так і вже працюючих інструкторів.

Методи дослідження: аналіз наукової літератури, абстрагування, синтез, індукція та дедукція, ідеалізація та узагальнення.

Результати дослідження та їх обговорення. У період з 1992 по 2009 р. відбулось різке зменшення інструкторів з фізичної культури сільських і селищних рад майже у 20 разів. Якщо у 1992 р. нараховувалось 15 256 фізкультурних працівників на селі, то в 2009 р. їх кількість становила 787 осіб.

На думку деяких учених [8], скорочення працівників у підсистемі «Масовий спорт серед сільського населення» обумовлене зміною державного політичного курсу у сільському господарстві, який передбачав перехід до ринкових механізмів господарювання, зменшення обсягів державного фінансування соціальної сфери села,

неефективного застосування і використання наявного адміністративного ресурсу певної території, а також неспроможності, а подекуди і явного небажання, нових власників вкладати кошти у розвиток соціальної інфраструктури села і, передовсім, у розвиток фізичної культури і спорту.

Протягом вказаного періоду на селі зменшилась кількість інструкторів з фізичної культури на 46,3 %, а керівників і викладачів фізичного виховання професійно-технічних навчальних закладів – на 14,8 % [8].

Заняття з понад 66 000 осіб, які займались різними видами спорту на селі у 2019 р., проводили 664 штатні тренери. До фізкультурно-оздоровчої роботи у громадах було залучено 426 468 осіб, які займались у позанавчальний час. Щодо забезпечення фахівцями, то 46 закладів вищої освіти (ЗВО) проводять підготовку і підвищення кваліфікації цієї категорії кадрів. Загалом підвищення кваліфікації спроможні організувати ті ЗВО, які мають право на здійснення освітньої діяльності вже на першому рівні вищої освіти з підвищення кваліфікації фахівців за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт» [3]. До цього рівня належать нині працюючі Інструктори з фізкультури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад. Тож потрібно знайти також дієву форму підвищення їхньої кваліфікації за першим рівнем вищої освіти.

Між тим визнається: «Є необхідним приведення до вимог сучасності та європейських стандартів Класифікатора професій та Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність» [3]. Вирішення зазначеної проблеми має відбуватись відповідно до Європейських рамок кваліфікацій як основи інтеграції національних систем освіти [1]. В ухвалі колегії Міністерства молоді та спорту України передбачено перспективу внесення змін до Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85, з урахуванням сучасних умов та вимог ринку праці, зокрема щодо визначення кваліфікаційних характеристик фахівців, які проводять

фізкультурно-оздоровчу діяльність у територіальних громадах [17].

Мова йде про забезпечення становлення такого конкурентоспроможного фахівця фізичної культури, який здатен досягати поставленої мети в різних ситуаціях через опанування методів вирішення інноваційних професійних завдань, наявності певних і необхідних якостей особи [20].

Процес створення 1469 ОТГ, які охоплюють 5–7 і більше населених пунктів і в яких проживають десятки тисяч мешканців, змінив вимоги до змісту та якості професійної підготовки інструкторів, що вимагає опанування особою освітнього рівня магістр, як здатної до виконання різних видів інноваційної діяльності.

Згідно з даними офіційного інформаційного довідника, в Україні у 2019 р. налічувалось 783 штатних інструктори фізкультури сільських і селищних рад, а також об'єднаних територіальних громад, у тому числі 72 особи жіночої статі і 201 особа, яка мала спеціальну вищу освіту з фізичної культури і спорту [18]. Але їх розподіл по областях є помітно нерівномірним, що важко пояснити (табл. 1).

В інформаційному довіднику «Україна спортивна», де подано відомості, включені до таблиці 1, відсутній вкрай необхідний для розуміння різновекторних процесів змін коментар щодо значного розбігу в кількості інструкторів фізичної культури по областях. Не подано причини значної кількості інструкторів по окремих областях, як наприклад, в Одеській і Хмельницькій, так і їх повної відсутності (Львівська і Тернопільська), а також факторів, що призводять до зменшення кількості інструкторів на наступний рік в половині областей тощо.

Нагальна потреба обґрунтування і впровадження в діяльність спеціалізованих ЗВО професійного стандарту освітнього рівня магістр у тому числі для інструктора фізичної культури сільських та селищних рад, а також об'єднаних територіальних громад зумовлена існуючою відсутністю вкрай потрібного стандартизованого підходу до визначення переліку їхніх трудових функцій, а також загальних і спе-

Таблиця 1. Інструктори з фізкультури сільських та селищних рад, об'єднаних територіальних громад сіл, селищ, міст [15, 18]

Область	Загальна кількість інструкторів		Які мають спеціальну вищу освіту з фізичної культури і спорту			
	2018 р.	2019 р.	2018 р.	%	2019 р.	%
Вінницька	47	39	27	57,45	24	61,54
Волинська	6	4	3	50,00	0	0,00
Дніпропетровська	26	20	5	19,23	6	30,00
Донецька	17	14	10			
Житомирська	6	10	3	50,00	5	50,00
Закарпатська	1	1	1	100,00	1	100,00
Запорізька	13	11	11	84,62	9	81,82
Івано-Франківська	27	21	15	55,56	11	52,38
Київська	41	41	31	75,61	31	75,61
Кіровоградська	61	61	8	13,11	9	14,75
Луганська	6	3	3	50,00	0	0,00
Львівська	0	0	0	0,00	0	0,00
Миколаївська	13	13	8	61,54	9	69,23
Одеська	120	120	62	51,67	65	54,17
Полтавська	64	59	20	31,25	12	20,34
Рівненська	17	18	3	17,65	3	16,67
Сумська	21	21	5	23,81	5	23,81
Тернопільська	0	0	0	0,00	0	0,00
Харківська	42	39	21	50,00	15	38,46
Херсонська	75	81	32	42,67	30	37,04
Хмельницька	150	150	0	0,00	0	0,00
Черкаська	30	31	7	23,33	9	29,03
Чернівецька	27	25	2	7,41	5	20,00
Чернігівська	0	1	0	0,00	1	100,00
м. Київ	0	0		0,00		0,00
В С Ь О Г О	810	783	277	34,20	261	33,33

ціальних компетентностей, що мають їх забезпечувати.

На сьогодні існують затверджені кваліфікаційні характеристики «Інструктора з фізичної культури» [16]. Наказом Міністерства молоді та спорту України встановлено вимоги до фахівця, які лише частково відображають суть діяльності сучасного інструктора фізичної культури сільських та селищних рад, а також об'єднаних територіальних громад. Саме тому, як

свідчить перший досвід діяльності відділів громад, до компетенції яких входять питання фізичної культури і спорту, і фахівця (інструктора) в структурі цього відділу, має бути віднесений суттєво інший за обсягом більший перелік питань [9].

Очевидно, що існуючі нині посадові обов'язки в цілому окреслюють коло питань, пов'язаних зі змістом діяльності інструктора фізичної культури сільських та селищних рад, а та-

кож об'єднаних територіальних громад. Однак, якщо порівняти їх з основними напрямками діяльності відповідних відділів громад та інструкторів з фізкультури, то будуть помітні досить суттєві розбіжності, а саме – фактичний зміст діяльності інструктора є набагато більшим за обсягом, ніж це описано в існуючій посадовій інструкції (табл. 2).

Крім того, інструктор фізичної культури часто буває єдиним спеціалістом профільного відділу громади, тож має потребу у відповідних знаннях, уміннях та компетентностях, які забезпечують увесь обсяг функцій, поданих у таблиці 2, що має бути відображено в освітньо-професійній програмі підготовки магістра. По-перше, і це відображено в кваліфікаційній характеристиці, він педагог, який проводить заняття з надання фізкультурно-спортивних послуг. По-друге, він має виконувати значний обсяг різноманітної роботи з участі в розробці та виконанні комплексних програм і планів розвитку фізичної культури і спорту, вдосконалення матеріально-технічної бази для занять спортом тощо.

Очевидно, що значний обсяг вказаних нових функцій для фахівця (інструктора) повною мірою відповідає, магістерському рівню вищої освіти, тому за своїм змістом – це вже спеціалізація інструктора-методиста з організації фізкультурно-оздоровчої роботи в територіальних громадах, а сама підготовка цієї категорії інструкторів-методистів має бути забезпечена за рахунок відповідних освітньо-професійних програм у ЗВО.

Вивчення практики підготовки фахівців аналогічного профілю за кордоном свідчить про врахування вказаних особливостей у процесі їх освіти та підготовки. Так, М. В. Данилевич [2] відмічає, що до навчального плану ліценціату за спеціальністю «Спортивний інструктор» (в Україні – бакалаврату) Державної вищої професійної школи імені Станіслава Пігоня, що в м. Кросьне Республіки Польща, включено предмети «Управління спортивними та рекреаційними установами» та «Економіка спортивно-рекреаційних установ».

Литовський спортивний університет пропонує бакалаврську програму (в Україні має назву – спеціалізація)

«Спортивний менеджмент» [2]. Консорціум семи університетів країн Європейського Союзу, включаючи Литовський спортивний університет, готує так званих «фахівців нового покоління». У першому семестрі бакалаврату з фізичного виховання та здоров'я передбачено модуль «Управління проєктами» (в обсязі 5 кредитів), у п'ятому семестрі – «Політика та управління у сфері спорту та охорони здоров'я». Німецький спортивний університет м. Кельн серед п'яти бакалаврських програм пропонує «Спортивний менеджмент та комунікації в спорті» [2].

В українських спеціалізованих закладах вищої освіти протягом останніх років теж існує спеціалізація «Менеджмент фізичної культури і спорту». Так, у Харківській державній академії фізичної культури підготовлено і реалізовано освітньо-професійну програму «Менеджмент і маркетинг у сфері фізичної культури та спорту» [10]. Л. Я. Чеховською [19] обґрунтовано вимоги до стандарту «Менеджер фітнес-сервісу». Важливо, що вказана тут практика одночасно узгоджується з європейською рамкою квалі-

Таблиця 2. Порівняння визначеними практиками спорту змістом діяльності відповідного відділу та інструктора фізичної культури громади з вимогами його посадової інструкції

Напрями діяльності	Відображення в посадовій інструкції		
	Повне	Часткове	Не відображено
Вивчення думки мешканців громади, пов'язаної з розвитком головних напрямів розвитку фізичної культури і спорту			+
Планування розвитку фізичної культури і спорту		+	
Обґрунтування потреби перед керівництвом громади у фінансовому забезпеченні заходів з розвитку фізичної культури і спорту згідно зі Стратегією розвитку громади		+	
Безпосередня організаційна робота з проведення заходів з фізичної культури і спорту, взаємодія з суміжними фахівцями та активом		+	
Залучення стороннього та узагальнення й активне поширення власного досвіду підвищення якості фізкультурно-спортивних послуг	+		
Вдосконалення матеріально-технічної бази для занять спортом			+
Робота з кадрами (направлення на навчання до закладів фізичної культури і спорту випускників шкіл, координація діяльності вже працюючих фахівців, формування і взаємодія з фізкультурно-спортивним активом)			+
Забезпечення процесу залучення молоді до активних занять спортом	+		
Сприяння створенню та координація діяльності фізкультурно-спортивних закладів комунальної власності (ДЮСШ, спортивних клубів)			+
Врахування стану фізкультурно-спортивного життя громади	+		

фікації «The European Qualifications Framework, EQF» і європейським стандартом «EuropeActive» [22, 24, 32].

Крім того, існує об'єктивна потреба заснування системи підвищення кваліфікації і стажування вже працюючих у громадах інструкторів фізичної культури, адже з 783 фахівців наприкінці 2019 р. лише 261 мали спеціальну вищу освіту, а наприклад, у Хмельницькій області усі 150 інструкторів, які діяли в громадах, взагалі не мали такої освіти [18]. Тож потрібне одночасне створення відповідного Стандарту підвищення кваліфікації працюючих «Інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад» і на його основі розгортання практики підвищення їхньої кваліфікації [13].

Уже відпрацьований і виправдав себе у практиці фізичної культури і спорту підхід, який дозволяє привести існуючий практично «неідеальний об'єкт» – тут зміст знань, умінь та компетентностей інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад – до бажаного стану [14]. Пізніше розроблено підхід до управління якістю різних державних послуг [28].

Нами раніше вже було обґрунтовано потребу розробки ряду стандартів як умов високої якості фізкультурно-спортивних послуг, що мають надаватись населенню в умовах створених станом на 2021 р. громад в Україні [4, 5].

У розробці Стандарту підвищення кваліфікації «Інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад» рекомендуємо використати схему проєктування, напрацьовану в сучасній методології, яку застосовують незалежно від об'єкта проєктування [14]:

$$\Delta_{пр} : [m\psi'; m(\psi)] \rightarrow mO;$$

$$\Delta_{вл} : (\psi' O) \rightarrow \psi,$$

де $\Delta_{пр}$ – процедура проєктування; $\Delta_{вл}$ – процедура впровадження; $m\psi'$ – модель практично неідеального об'єкта ψ' відносно ідеалу (ψ) ; $m(\psi)$ – модельне формулювання ідеалу; O – об'єкт, що проєктується, а саме зміст Стандарту підвищен-

ня кваліфікації нині працюючих «Інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад»; mO – модель об'єкта, що проєктується, або ж проєкт; ψ – практично ідеальний об'єкт, тобто Стандарт підвищення кваліфікації «Інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад».

При цьому, під $m\psi'$ маємо на увазі знання і уявлення про існуючі знання, вміння та компетентності інструкторів фізичної культури, які вони повинні мати згідно з наказом Міністерства спорту України «Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників» [15]; $m(\psi)$ – модельні уявлення про обсяг потрібних їм знань, умінь та компетентностей; O – зміст підвищення кваліфікації, який проєктується; mO – Стандарт, що проєктується, який розглядаємо як бажаний педагогічний проєкт; ψ – зміст підвищення кваліфікації інструкторів з використанням підготовленого Стандарту підвищення кваліфікації «Інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад».

Важливим тут є спосіб, у який забезпечується трансформація неідеального об'єкта в ідеальний: $\psi' \rightarrow \psi$. Таке перетворення є продуктом системного доповнення практично неідеального об'єкта якимось новим об'єктом O . Або ж ситуація, коли об'єкт O впроваджується в структуру ψ' і за рахунок цього перетворює її в ψ .

Виходимо з того, що педагогічне проєктування вирішує свої практичні завдання, доповнюючи неідеальну ситуацію ψ' якимось новим об'єктом O , що раніше у цій системі був відсутній. Принциповим є те, що його не можна знайти шляхом дослідження у ψ' , його потрібно створити (спроєктувати). Діяльність зі створення mO ґрунтується на припущенні про необхідність існування об'єкта O . І це припущення має бути прийняте як робоче у ході здійснення $\Delta_{пр}$. Конкретність у розумінні O досягається за допомогою аналізу $m\psi'$ та $m(\psi)$, у процесі якого й розкриваються конструктивні

ознаки об'єкта O , який передбачається спроєктувати і використовувати на практиці.

Висновки. Серед завдань системи кадрового забезпечення галузі є потреба шляхом стандартизації освіти удосконалити вимоги до змісту, обсягу та якості вищої освіти магістрів, що повною мірою стосується інструкторів з фізкультури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад. Відповідно до значного обсягу покладених на цих фахівців організаційно-методичних функцій, їх не можна розглядати як ізольовано діючих від інших виконавців. Саме тому у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників (Випуск 85 «Спортивна діяльність») чітко вказано, що посада «Методиста з фізичної культури» передбачає наявність освітнього рівня магістр.

На порядку денному є завдання забезпечити освіту інструкторів-методистів з організації фізкультурно-оздоровчої роботи в територіальних громадах як конкурентних фахівців, здатних досягати мети в різних ситуаціях через опанування інноваційних методів вирішення відповідних професійних завдань, а також наявних певних сформованих якостей особи.

Потреба обґрунтування професійного стандарту інструктора-методиста з організації фізкультурно-оздоровчої роботи в територіальних громадах зумовлена існуючою відсутністю вкрай потрібного стандартизованого підходу до визначення переліку їхніх трудових функцій, а також загальних і спеціальних компетентностей, що мають їх забезпечувати. В існуючих умовах ця проблема може бути вирішена спеціалізованими ЗВО через розробку ОПП рівня магістр за спеціалізацією «Організація фізкультурно-оздоровчої роботи в територіальних громадах». Крім того, шляхом розробки і використання Стандарту підвищення кваліфікації діючих «Інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, об'єднаних територіальних громад».

Перспективи подальших досліджень передбачають обґрунтування впровадження зазначеної ОПП підготовки «Інструкторів-методистів з ор-

ганізації фізкультурно-оздоровчої роботи в територіальних громадах», а також Стандарту підвищення кваліфікації діючих «Інструкторів фізичної культури сільських і селищних рад, ОТГ» у закладах вищої освіти України.

Конфлікт інтересів. Автор заявляє, що відсутній будь-який конфлікт інтересів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеева ІМ. Європейські рамки кваліфікацій – опорна конструкція інтеграції національних систем освіти. Актуальні питання фармацевтичної і медичної науки та практики. 2017;2(24):10:201-6.

2. Данилевич МВ. Теоретичні і методичні задачі професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту до рекреаційно-оздоровчої діяльності [дисертація]. Львів: Львівський держ. ун-т фіз. культури; 2018. 534 с.

3. Довідка до питання порядку денного засідання колегії Міністерства молоді та спорту України 4 квітня 2019 року «Про підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів у сфері фізичної культури і спорту» [Інтернет]. [цитовано 2021 бер. 11]. Доступно на: <http://komsport.rada.gov.ua/uploads/documents/31954.pdf>

4. Дорофеева Т. Обґрунтування змісту стандарту розвитку фізичної культури і спорту в об'єднаних територіальних громадах України. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifique «ΛΟΓΟΣ» avec de la I conference scientifiques et pratique international.* 2021;6:88-93. Vinnitsya-Paris: Platforme scientifique europeene & La Fedelta.

5. Дорофеева Т. Вимоги до системи контролю якості надання населенню фізкультурно-спортивних послуг. *Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference.* 2021;3:86–96. Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform.

6. Дутчак МВ. Сучасна концепція кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту в Україні. Теорія і методика фіз. виховання і спорту. 2020; 2: 124–9. DOI: 10.32652/tmfvs.2020.2.124–129.

7. Класифікатор професій України ДК 003:2010 [Інтернет] станом на 26.10.2017 р. [цитовано 2021 бер. 8]. Доступно на: <https://buhgalter911.com/uk/spravochniki/klassifikatory/statisticheskie-klassifikatory/klasifikator-profesiy-kr-950586.html>

8. Куліш НМ. Кадрове забезпечення фізичної культури і спорту в Україні з погляду соціальної сфери. Молодий вчений. 2016.; 1(28):3:91-4.

9. Куроченко ІП. Організація фізичної культури і спорту в об'єднаних територіальних громадах. Київ: ПАЛИВОДА А.В.; 2019. 176 с.

10. Менеджмент і маркетинг у сфері фізичної культури та спорту. Освітньо-професійна програма. Харківська державна академія фізичної культури. Харків, 2017 [Інтернет]. [цитовано 2021 бер. 6]; 16 с. Доступно на: <https://khdfk.kh.ua/wp-content/uploads/2020/08/Мен-мар-.pdf>

11. Олуйко ВМ. Кадрові процеси у сфері державної служби: можливості регулювання. *Часопис Хмельницького університету управління та права.* 2005;3(15):346-351.

12. Олуйко ВМ. Кадрові процеси в державному управлінні України: стан і перспективи розвитку [дисертація]. Київ: Національна академія державного управління при Президентові України; 2006. 27 с.

13. Підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників Державного ВНЗ «Національний гірничий університет». Стандарт вищого навчального закладу. В: Азюковський ОО, Конопльова ОО, Салов ВО, Салова ВО, укладачі. Дніпропетровськ: НГУ; 2015. 25 с.

14. Приходько ВВ, Кузьмінський ВП. Креативна валеологія. Концепція і педагогічна технологія формування студентів технічних і гуманітарних спеціальностей як будівничих власного здоров'я: навчальний посібник. Дніпропетровськ: Національний гірничий університет; 2004. 230 с.

15. Про внесення змін до наказу Міністерства молоді та спорту України від 14 грудня 2015 року № 4611. Наказ Міністерства молоді та спорту України від 5 грудня 2017 року № 1470/31338 [Інтернет]. [цитовано 2021 квіт. 1]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1470-17#Text>

16. Про затвердження Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників, Випуск 85 «Спортивна діяльність». Наказ Міністерства молоді та спорту України від 28 жовтня 2016 року № 4080 [Інтернет]. [цитовано 2021 лют. 12]. Доступно на: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>

17. Про підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації кадрів у сфері фізичної культури і спорту. Рішення колегії Міністерства молоді та спорту України від 4 квітня 2019 року [Інтернет]. [цитовано 2021 бер. 13]. Доступно на: <http://www.ldufk.edu.ua/index.php?id=2019/articles/zasidannya-kolegiji-ministerstva-molodi-ta-sportu-ukrajini-89794.html>

18. Україна спортивна-2019. Інформаційний довідник [Інтернет]. Київ, 2020 [цитовано 2021 бер. 25]; 107 с. Доступно на: https://sport.gov.ua/storage/app/sites/16/Statystychna_zvitnist/2019.pdf

19. Чеховська ЛЯ. Теоретико-методичні основи організаційного та кадрового забезпечення системи оздоровчого фітнесу в Україні [дисертація]. Львів: Львівський держ. ун-т фіз. культури; 2020. 561 с.

20. Шилова МИ, Белых ИЛ. Формирование конкурентоспособности выпускника вуза. *Вестник Томского государственного педагогического университета.* 2010;4:39–45.

21. Andreff W. Some Comparative Economics of the Organization of Sports: Competition and Regulation in North American vs. European Professional Team Sports Leagues. *The European Journal of Comparative Economics.* 2011;8(1):3–27.

22. Carmeli A. Top Management Team Behavioral Integration and the Performance of Service Organizations. *Group and Organization Management.* 2008;33(6):712–35.

23. EuropeActive and Deloitte publish European Health & Fitness Market Report 2017. COLOGNE, GERMANY, 05 APRIL 2017. [cited 2021 Feb 2]. Available from: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/Press/EHFMR_2017_Press%20Release%20EuropeActive_final.pdf

24. European Commission, 2007. European Model of Sport, Discussion Paper for the Wor-

king Group. [cited 2021 Feb 2]. Available from: http://ec.europa.eu/sport/library/documents/b1/doc424_en.pdf

25. Hansen MB, Steen T, Jong M. New Public Management, Public Service Bargains and the challenges of interdepartmental coordination: a comparative analysis of top civil servants in state administration. *International Review of Administrative Sciences: Intern. journal of comparative publ. administration.* 2013;1:29–48.

26. Informacja nt. Programu «Moje Boisko – ORLIK 2012» [cited 2021 Feb 5]. Available from: <https://www.msit.gov.pl/pl/aktualnosci/3954,Informacja-nt-programu-Moje-Boisko-ORLIK-2012.html>

27. Kolev G, Matthes J. Smart fiscal consolidation: a strategy for achieving sustainable public finances and growth. *Inst. der deutschen Wirtschaft Köln.* Brussels: Centre for European studies; 2013. 115 p.

28. Maslov D, Nurgatina L. Raising Effectiveness and Quality in Public Administration through Application of the European Common Assessment Framework (CAF model): Tatarstan Case. The 22-nd Conference «From Pre-Weberianism to Neo-Weberianism», May 22-24, 2014, Budapest, Hungary.

29. Ministerstwo Sportu i turystyki. *Sprawozdanie z realizacji programu «Moje Boisko ORLIK 2012» za II polrocze 2010.* 52 s.

30. Program «Sportowa Polska» – edycja 2020 rozstrzygnięty! [cited 2021 Mar. 17]. Available from: <https://www.gov.pl/web/sport/program-sportowa-polska---edycja-2020-rozstrzygniety>

31. Projekt Pilotazowy «Animator – Moje Boisko ORLIK 2012». [cited 2021 Feb 12]. Available from: <https://bip.msit.gov.pl/bip/finansowanie-zadan/sport-powszechny/2009-rok/308%2Cprojekt-Pilotazowy-Animator-Moje-Boisko-ORLIK-2012.html>

32. The European Qualifications Framework. [cited 2021 Feb 5]. Available from: <https://europa.eu/europass/en/european-qualifications-framework-efq>

33. Utrzymywanie przez gminy obiektów wybudowanych w ramach programu «Moje Boisko ORLIK 2012». Departament nauki, oświaty i dzieciństwa narodowego. Warszawa; 2018. 73 s.

34. Standards of Conduct for International Civil Service. [cited 2021 Mar. 19]. Available from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001497/149745e.pdf>.

35. Vass Z, Boronyai Z, Csanyi T. European Framework of Quality Physical Education. *European Physical Education Association;* 2018. 24 p.

LITERATURE

1. Aliksieieva IM. The European Qualifications Framework is the mainstay of integration of national education systems. Current issues of pharmaceutical and medical science and practice. 2017;2(24):10:201-6.

2. Danylyevych MV. Theoretical and methodological principles of professional training of future specialists of physical education and sports for recreational and health-enhancing activities [dissertation]. Lviv: Lviv state un-ty of physical culture; 2018. 534 p.

3. Reference information for the agenda item of the meeting of the Board of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine on April 4, 2019 «On training, retraining, and advanced training of personnel in the field of physical culture and sports» [Internet]. [cited on March 11, 2021]. Retrieved from: <http://>

komsport.rada.gov.ua/uploads/documents/31954.pdf

4. Dorofieieva T. Substantiation of the content of the standard of development of physical culture and sports in the united territorial communities of Ukraine. *Débats scientifiques et orientations prospectives du développement scientifique: collection de papiers scientifique «ΛΟΓΟΣ» avec de la I conference scientifiques et pratique international.* 2021;6:88-93. Vinnitsya-Paris: Platforme scientifique europeene & La Fedelta.

5. Dorofieieva T. Requirements for the quality control system for the provision of physical culture and sports services to the population. *Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the I International Scientific and Theoretical Conference.* 2021;3:86-96. Vilnius, Republic of Lithuania: European Scientific Platform.

6. Dutchak MV. Modern concept of human resourcing the sphere of physical culture and sport in Ukraine. *Theory and methods of physical education and sports.* 2020; 2: 124-9. DOI: 10.32652/tmfvs.2020.2.124-129.

7. Classifier of Occupations of Ukraine DK 003:2010 [Internet]. actual on 26.10.2017 [cited on March 8, 2021]. Retrieved from: <https://buhgalter911.com/uk/spravochniki/klassifikatory/statisticheskie-klassifikatory/klasifikator-profesiy-kp-950586.html>

8. Kulish NM. Human resourcing of physical culture and sport in Ukraine in terms of social sphere. *Young scientist.* 2016.;1(28):3:91-4.

9. Kurochenko IP. Organization of physical culture and sports in the united territorial communities of Ukraine. Kyiv: PALYVODA A.V.; 2019. 176 p.

10. Management and marketing in the field of physical culture and sports. Educational and professional program. Kharkiv State Academy of Physical Culture. Kharkiv, 2017 [Internet]. [cited on March 6, 2021]. 16 p. Retrieved from: <https://khdafk.kh.ua/wp-content/uploads/2020/08/Мен-мар-.pdf>

11. Oluyko VM. Personnel processes in the civil service: opportunities for regulation. *Chasopys Khmelnytskoho universytetu upravlinnya ta prava.* 2005;3(15):346-351.

12. Oluyko VM. Personnel processes in public administration of Ukraine: state and prospects of development [dissertation]. Kyiv: National Academy for Public Administration under the President of Ukraine; 2006; 27 p.

13. Advanced training and practical training of research and teaching personnel of the State higher education institution «National Mining University». Standard of higher education institution. In: *Aziukovskyi OO, Konopliova OO, Salov VO, Salova VO, compilers.* Dnipropetrovsk: NMU; 2015; 25 p.

14. Prykhodko VV, Kuzminskyi VP. Creative valeology. The concept and pedagogical technology of teaching students of technical and humanitarian specialties as creators of their own health: study guide. Dnipropetrovsk: National mining university; 2004. 230 p.

15. On amendments to the order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine on December 14, 2015 No. 4611. The order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine on December 5, 2017 No. 1470/31338 [Internet]. [cited on April 1, 2021]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1470-17#Text>

16. On the approval of the Handbook of qualification characteristics of occupations, Issue 85 «Sporting activity». The order of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine on October 28, 2016 No. 4080 [Internet]. [cited on February 12, 2021]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v4080728-16#Text>

17. On training, retraining, and advanced training of professionals in the field of physical culture and sports. Decision of the collegium of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine on April 4, 2019. [Internet]. [cited on March 13, 2021]. Retrieved from: <http://www.ldufk.edu.ua/index.php/id-2019/articles/zasidannja-kolegijjiministerstva-molodi-ta-sportu-ukrajini-89794.html>

18. Sports Ukraine-2019. Information guide. [Internet]. Kyiv, 2020 [cited on March 25, 2021]. 107 p. Retrieved from: https://sport.gov.ua/storage/app/sites/16/Statystychna_zvitnist/2019.pdf

19. Chekhovska LYa. Theoretical and methodological principles of organizational and staffing support for the system of health-enhancing fitness in Ukraine [dissertation]. Lviv: Lviv state un-ty of physical culture; 2020. 561 p.

20. Shilova MI, Belykh IL. Development of competitive advantage of a university graduate. *Tomsk State Pedagogical University Bulletin.* 2010;4:39-45.

21. Andreff W. Some Comparative Economics of the Organization of Sports: Competition and Regulation in North American vs. European Professional Team Sports Leagues. *The European Journal of Comparative Economics.* 2011;8(1):3-27.

22. Carmeli A. Top Management Team Behavioral Integration and the Performance of Service Organizations. *Group and Organization Management.* 2008;33(6):712-35.

23. EuropeActive and Deloitte publish European Health & Fitness Market Report 2017. COLOGNE, GERMANY, 05 APRIL 2017. [cited 2021 Feb 2]. Available from: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/Press/EHFMR_2017_Press%20Release%20EuropeActive_final.pdf

24. European Commission, 2007. European Model of Sport, Discussion Paper for the Working Group. [cited 2021 Feb 2]. Available from: http://ec.europa.eu/sport/library/documents/b1/doc424_en.pdf

25. Hansen MB, Steen T, Jong M. New Public Management, Public Service Bargains and the challenges of interdepartmental coordination: a comparative analysis of top civil servants in state administration. *International Review of Administrative Sciences: Intern. journal of comparative publ. administration.* 2013;1:29-48.

26. Informacja nt. Programu «Moje Boisko – ORLIK 2012» [cited 2021 Feb 5]. Available from: <https://www.msit.gov.pl/aktualnosci/3954,Informacja-nt-programu-Moje-Boisko-ORLIK-2012.html>

27. Kolev G, Matthes J. Smart fiscal consolidation: a strategy for achieving sustainable public finances and growth. *Inst. der deutschen Wirtschaft Köln.* Brussels: Centre for European studies; 2013. 115 p.

28. Maslov D, Nurgatina L. Raising Effectiveness and Quality in Public Administration through Application of the European Common Assessment Framework (CAF model): Tatarstan Case. The 22-nd Conference «From Pre-Weberianism to Neo-Weberianism?», May 22-24, 2014, Budapest, Hungary.

29. Ministerstwo Sportu i turystyki. Sprawozdanie z realizacji programu «Moje Boisko ORLIK 2012» za II polrocze 2010. 52 s.

30. Program «Sportowa Polska» – edycja 2020 rozstrzygnięty! [cited 2021 Mar. 17]. Available from: <https://www.gov.pl/web/sport/program-sportowa-polska---edycja-2020-rozstrzygniety>

31. Projekt Pilotazowy «Animator – Moje Boisko ORLIK 2012». [cited 2021 Feb 12]. Available from: <https://bip.msit.gov.pl/bip/finansowanie-zadan/sport-powszechny/2009-rok/308%2Cprojekt-Pilotazowy-Animator-Moje-Boisko-ORLIK-2012.html>

32. The European Qualifications Framework. [cited 2021 Feb 5]. Available from: <https://europa.eu/europass/en/european-qualifications-framework-eqf>

33. Utrzymywanie przez gminy obiektów wybudowanych w ramach programu «Moje Boisko ORLIK 2012». Departament nauki, oświaty i dziedzictwa narodowego. Warszawa; 2018. 73 s.

34. Standards of Conduct for International Civil Service. [cited 2021 Mar. 19]. Available from: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001497/149745e.pdf>.

35. Vass Z, Boronyai Z, Csanyi T. European Framework of Quality Physical Education. *European Physical Education Association;* 2018. 24 p.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА

Дорофєєва Тетяна Іванівна ORCID.ORG/0000-0001-9025-5645, dti16071981@gmail.com

Харківська державна академія фізичної культури
61058, Харків, вул. Клочківська, 99

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

Dorofieieva Tetiana ORCID.ORG/0000-0001-9025-5645, dti16071981@gmail.com

Kharkiv State Academy of Physical Culture
Klochkiivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine

Надійшла 01.09.2021